

APATIN és VIDEKE

KÖZGAZDASÁGI, MŰVELŐDÉSI és TÁRSADALMI HETIKÖZLÖNY.

Apatin und Umgebung

Wochenblatt für Volkswirtschaft, Cultur- und sociale Interessen.

Előfizetési árak: Egész évre 4 frt, félévre 2 frt,
negyedévre 1 frt.

Megjelenik minden szombaton.
Kéziratok vissza nem küldetnek.

Szerkesztő — Redakteur: Bászler István Apatin, tem-
plomtér 1138 a hová a lapnak szóló pénzküldemények
és kéziratok küldendők. — Apatin, Kirchengasse 1138
wohin alle Manuskripte und Gelder zu senden sind.

Pränumerationspreise: ganzjährig 4 fl, halbjährig 2 fl,
vierteljährig 1 fl.

Erscheint jeden Samstag.
Manuskripte werden nicht zurückgestellt.

Létesítsünk konvik- tust.

Ha a nemzetek történetét lapozgatjuk, azt találjuk, hogy annál műveltebbek, annál előre haladottabbak, minél nagyobb azon fiainak száma, kik tudományosan kiképezték, kik legalább is a szükséges ismeretek birtokában vannak.

Ezen tudományos kiképzetés vagy a mindennapi ismeretek megszerzésének melegágyai az úgynevezett konviktusok, melyek a művelt külföldön már régóta divatban vannak, sőt hazánk egyes községei is áthatva azok fontosságától, már létesítettek ilyen intézeteket.

Csak Torontálmegyére utalok, mely a magyar alföld legnépesebb városában, Szegeden, két ilyen intézettel bír; az egyik Gyertyámos községé, a másik pedig a Temesvárott székelő „délvidéki földművelők gazdasági egyletéé.”

Az utóbbit magam láttam s az ott tapasztaltak azon gondolatot érelték meg bennem, hogy a mi népes és gazdag német városunk is hasonlót létesíthetné valamely nem messze eső városban, p. o. Szegeden és Pécsen, hol gyermekeink kellő fölügyet alatt, rendes erkölcsös életmódhoz szoktatva elvégezhetnék mindazon iskolákat, melyek e két város birtokában vannak.

Ha eltekintek a tudományos kiképzéstől, kulturalis szempontból is nagy fontossággal bírnának az ilyen intézetek, mert németajkú gyermekeink egy-két év alatt tökéletesen elsajátítanák a magyar nyelvet, mely kincs-

ért igen sok szülő tetemes összeget reszkíroz; ilyen úton azonban olcsóbban jutnának hozzá, s gyermekük további kiképztetése is lehetővé volna téve.

Ha tekintetbe vesszük a gyermekek iskoláztatását, azt hiszem nem tévedek, ha egyre-egyre minimalis 200 frt évi költséget számítok s ha tekintetbe veszem azt, hogy ha legalább 50 gyermek él együttesen egy fedél alatt: úgy személyes meggyőződésből tudom, hogy nem kerül többé 130 frtnál. Már most, ha Apatin 50 gyermeket taníttat, mi aránylag nagyon kevés, úgy ezek után befolynék évenként 6500 frt mely összeg ilyenmű intézet feuntartására elegendő volna.

Nézzük a kiadásokat. Szükség volna minden esetre egy tapasztaltabb, s a nevelésben jártasabb felügyelőre, egy úgynevezett igazgatóra, ki teljes ellátás mellett legalább is 200 frt készpénz fizetést élvezne, s kinek rendelkezésére bocsájtatnék egy 250 frt erejéig díjazandó szolgáloményzet. Ha most az egyes növendékek napi ellátását 35 krjával számítjuk, úgy 10 hónapra 5250 frtnyi összeget nyerünk mely után még mindig 800 frt. a tőke és kamatai fedezésére marad azon biztosítékkal hogy a gyermekek épp oly gondosan örökődő kezek alatt vannak mint otthon a szülői háznál, sőt a szegényebb sorsú szülők jó tehetségű gyermekeiből is lehetne néhányat egészen ingyyenesen a kiképztetés jótékony hatásában részesíteni.

Itt felmerül azonban a kérdés: mennyi kellene mind ehez, és honnét lehetne azt könnyen beszerezni?

Némelyek tán azt mondják az előbb felhozottakra, hogy ideálista vagyok, midon ilyen nagy és maradandó s hazánk ezeréves fennállásának páratlanul megfelelő intézményekről irok, melyet csak a késő utókor tudná kelőképen méltányolni, s mely bizonyára egyedül képes volna a későbbi nemzedék szive legmélyében az elődök iránt érzett hála biztos húrjait megrezgetni.

Nincs itt milliókról szó, mert az egészhez legföljebb 15000—20000 frt. kellene egy tiszteséges ház örök áron való megvásárláshoz s így ezen összeg, tekintetbe véve a 800 frtot, mely az egyes években a kamat és részben a tőke amortizáció útján való törlesztéséhez fennmarad, egy 50 év múlva le volna fizetve a mikor az egész intézet a város tulajdonába menne át.

De ily áldásos intézet istápolása előtt maga a város sem zárkozhatnék el. Mi volna az, ha évenkénti költségvetésébe csak 1—200 frtot fölvenne e nemes célra? Azt hiszem, senki sem botránkozna meg azon, hanem inkább örülne, hogy városunk az ily nemes célra való adakozással más községeknek is ily utánzásra méltó példát nyújt.

Erősen hiszem, hogy az egyes egyesületek, intézetek, vagy pláne azok sem vonulnának vissza, kiket a Gondviselés nagyobb vagyion uraivá tett, hanem inkább versenyeznének az adakozás terén azon biztos jutalom reményében, hogy az utókor egykoron áldani fogja emléküket. Ha tehát maga a város, az egyesek, az egyesületek és intézetek összefognak, rövid idő alatt oly

emléket állítanak maguknak, a mely soha el nem enyészik, mely örökké hirdetendi Apatin polgárságának fenkölt gondolkozását, s mely sok szegény ember szemében az öröm és vigasztalás könnyeit fakasztandja.

Ezen czél még biztosabban éretnek el, ka p. o. a község kötelezné magát, hogy 30 éven által évenként 200 frtot segélyben részesíti e vállalatot; mert ez által lehetővé tenné azt, hogy az intézetet az adóságok letörlesztése után több gyermek befogadására ki lehetne bővíteni, vagy a kor kívánalmának megfelelő czélszerűséggel berendezni.

Nagyobb összegre számíthatnánk tán úgy is, ha egyeseket és a kerületi községeket felszólítanók, hogy 100 frtos alapítványtéléleikkel járuljanak e szép czél megvalósításához. Ezen alapítványaik fejében azon előnyben lehetne őket részesíteni, hogy egy-egy ilyen alapítvány után egy növendék felvételét biztosítanók számukra.

Sokat lehetne még erről írni, mert az eszme csakugyan megérdemelné; de ha a társadalom faktorai csak ezt is komolyan megszívlelik, oly intézetet teremtenek a kereskedelmi téren amúgyis hanyatló városunk számára, mely a befektetett csekély tőke után édes hazánknak és egyeseknek bőséges kamatokat teremne.

Gründen wir Konvikte.

Wenn wir die Geschichte der Völker betrachten, so finden wir, daß ein Volk desto gebildeter, desto fortgeschrittener ist, je größer die Zahl jener seiner Söhne ist, welche wissenschaftlich ausgebildet, oder wenigstens im Besitze der ihnen nötigen Kenntnisse sind.

Die vorzüglichsten Anstalten zur Förderung der wissenschaftlichen Bildung, so auch zur Aneignung der alltäglichen Kenntnisse, sind die sogenannten Konvikte, welche im Auslande schon lange bestehen, und auch in einzelnen Gemeinden unseres Vaterlandes schon Eingang fanden, wo man von der Wichtigkeit dieser Anstalten sich zu überzeugen auch schon genugsam Gelegenheit hatte.

Ich verweise hier nur auf das Komitat Torontal, welches in der volkreichsten Stadt des ungarischen Tieflandes, in Szegedin, zwei solcher Anstalten besitzt. Die eine ist das Konvikt der Gemeinde Gyertyámos, die zweite das Konvikt des „Ländlichen Bauernvereines.“ Letztere Anstalt besichtigte ich, und das dort Gesehene rief in mir die Frage wach, ob unsere volkreiche und vermögliche deutsche Gemeinde nicht auch eine solche Anstalt in einer nahen Stadt gründen könnte, z. B. in Szegedin oder Fünfkirchen, wo unsere Kinder unter gehöriger Aufsicht jede der Lehranstalten besuchen könnten, welche in

der betreffenden Stadt bestehen.

Eine solche Anstalt würde aber auch — abgesehen von der wissenschaftlichen Ausbildung — noch eine sehr wichtige Kultur-Mission erfüllen; denn unsere deutschen Kinder würden sich dort in 1—2 Jahren mit Leichtigkeit die ungarische Sprache vollkommen aneignen, und so zur weiteren wissenschaftlichen Ausbildung befähigt werden, nebstbei aber würde dies den Eltern auf diese Weise geringere Opfer auferlegen. Denn wenn wir in Betracht ziehen, daß ein Student heute jährlich wenigstens 200 fl. kostet, in einem Konvikte aber, wo wenigstens 50 Schüler untergebracht sind, diese Kosten — wie ich mich selbst überzeugte — nur auf 130 fl. kommen, so gibt dies per Jahr 70 fl. Ersparniß. Wenn nun aus Apatin 50 Kinder studieren, — was verhältnismäßig wenig ist — so würde dies per 130 fl. jährlich 6500 fl. ergeben, welche Summe zur Erhaltung einer solchen Anstalt genügt, denn die Ausgaben wären folgende: Vor Allem wäre ein erfahrener, auch in der Erziehung bewandelter Aufseher oder Direktor anzustellen, welchem außer gänzlicher Verpflegung wenigstens 200 fl. Jahresgehalt zu geben wäre, ferner ein Dienstpersonal, für welches 250 fl. zu rechnen sind.

Wenn wir nun die tägliche Verpflegung eines Schülers auf 35 fr. rechnen, so macht dies durch 10 Monate 5250 fl., somit blieben jährlich 800 fl. zur Zahlung der Zinsen und Tilgung des Kapitals. Da-

Az Apatin és vidéke tárczája.

A kilisi párbaj.

— Az Apatin és vidéke eredeti tárczája. —

Irtá Hunyor.

Mikor Kilisre lekerültem, tejben vajban fűrésztöttek; mikorra meg megmelegedtem, akkor már egy kanál vízbe is belefojtottak volna. —

Pelyhedző ajkakkal, 3 db. negyvenes számú inggel és egy kifizetetlen téli kabátal léptem át Kilis határát. —

Azt mondták, pompásan fogom magamat érezni, csak a jegyzőné és a kántorné ő nagyságáéknak a kegyét igyekezzem megnyerni, — miután ők dominálják a helyzetet. —

Keresztelő, lakodalom, temetés, névnap, születésnap, utcai pletyka és fejbeverés, az ő kedves és szelleműs közreműködésük nélkül absolute meg nem történhet.

Szót fogadtam. —

Igy azután nem volt az az ebéd, va-

csora, uzsonna és más egyéb eszem-izommal egybekötött muri, a melyen én »a szolid ifjú« (ezzel a jelzővel tiszteltek meg, — de csak kezdetben) részt ne vettem volna.

A bálokat, koncerteket, felolvasásokat, műkedvelői előadásokat, dijkuglizásokat és társasjátékokat nekem kellett rendezni; és a deficiteket fedezni.

A kilisi előkelőség, igen kedélyes előkelőség volt. — A jegyző úr, a férjek diszpéldánya volt a legbővitettebb kiadásban. — A felesége akarátának mindenkor feltétlenül alávetette a saját akarátát, aminek az lett mindég a rendes következménye, hogy a felesége befolyása érvényesült mindenben és mindenütt.

A jegyzőné ő nagysága előtt a hites férjtől kezdve a bakterig, fél bábra állt az egész érdemes községi elüljáróság. — Hárpia volt, még pedig a legdühösebb fajtából! —

A kántorné ő nagysága azonban, egy költői lélekkel megáldott teremtés volt. — Az asztalán garmada számra heverték a legidegrázobb regények; mint például a »Pokoli Vendelin« — »A torony titka« — »A gályarab zápfoga, vagy az éjféli nyak-

leves.« — »A megégett rántás, vagy a szakácsnő szerelmi kinyai.« — »Sóhaj Adolár, vagy egy makacs tyúkszem szívhasogató következményei.« — stb. stb.

Ő maga is írt egy regényt »A nyögdecselő szív« címen, melyben a világ összes gyilkoló szerszámai szerepet játszanak. — Közlés végett be is küldte azt egy fővárosi szépirodalmi lapnak, mely a »szerkesztői üzenetek« rovata alatt a következő értesítést küldte ő nagyságának:

»F. L.« kántornénak Kilisen. — »A nyögdecselő szív« című regényére József császár mottójával felelünk, melyet egy Kemeter nevű írónő regényére jegyzett. — Hangzik pedig eképen:

— »Liebe Frau von Kemeter,

Nähen Sie lieber Hemeder! . . . «

Erre aztán kijelentette a kántorné ő nagysága, hogy tekintettel rongált egészségére, egy időre leteszi az irói tollat és a baromfityésztésnek fogja szentelni drága idejének legnagyobb részét. —

Ezen kijelentése balzsamként hatott úgy a férjére, mint a kilisi tisztelt olvasóközönség elmebeli állapotára. —

A férje szolgált neki modelül a regény

bei käme aber auch der gewiß große Vorteil in Betracht, daß in einer solchen Anstalt die Kinder sich unter ebenso sorgfamer Obhut und Pflege befänden, wie im Elternhause, ferner, daß immer auch einige arme, gut veranlagte Kinder dort unentgeltlich Verpflegung erhalten, und ihnen so das Betreten der wissenschaftlichen Laufbahn ermöglicht werden könnte.

Nun ist die Frage, wie viel Kapital wäre zur Errichtung einer solchen Anstalt nötig, und auf welche Weise wäre dies am leichtesten zu beschaffen?

Viele werden vielleicht sagen, ich sei ein Idealist, da ich hier über eine so große und bleibende Institution schreibe, welche aber berufen wäre, den tausendjährigen Bestand unseres Vaterlandes in unerreichbarer Weise zu feiern, und deren Wohltaten unsere Nachkommen erst recht fühlen und schätzen, und den Begründern derselben ein immerwährendes, dankbares Andenken bewahren würden.

Es ist hier nicht die Rede von Millionen; denn im Ganzen wären zum Ankauf eines passenden Hauses 15—20.000 fl. erforderlich; die Zinsen, so auch die Amortisation des Kapitals würden von den jährlich bleibenden 800 fl. abgezahlt werden, und so würde das Institut nach 50 Jahren in den Besitz der Gemeinde übergehen.

Von der Unterstützung einer solch segensreichen Anstalt dürfte sich aber auch die Gemeinde nicht zurückziehen. Und was

wäre es auch, wenn dieselbe in ihren Kostenvoranschlag jährlich 1—200 fl. für dieses edle Ziel aufnehmen würde? Gewiß würde sich hierüber niemand aufhalten, sondern Jeder würde sich freuen und stolz darauf sein, daß unsere Gemeinde mit solch edlem Beispiele vorangeht.

Auch glaube ich sicher, daß einzelne Körperschaften, Vereine, noch viel mehr aber solche Personen, welche die Vorsehung zu Herren eines größeren Vermögens gemacht hat, sich von der Unterstützung einer solchen Anstalt nicht zurückziehen, sondern vielmehr wetteifern würden mit ihren wohlthätigen Spenden, in der sichern Hoffnung, daß unsere spätesten Nachkommen noch ihr Andenken dankbar segnen werden.

Wenn also die Gemeinde, einzelne Personen, die Vereine und Anstalten zusammengreifen, so werden sie sich in kurzer Zeit ein Andenken errichten, welches nie vergehen wird, welches von der edlen Opferwilligkeit der Gemeinde Apatin für immerwährende Zeiten das glänzendste Zeugnis sein wird.

Noch leichter wäre dies Ziel zu erreichen, wenn sich z. B. die Gemeinde verpflichten würde, durch 30 Jahre hindurch die Anstalt jährlich mit 200 fl. zu unterstützen, wodurch ermöglicht würde, nach Tilgung des Darlehens die Anstalt für eine größere Kinderzahl zu erweitern, oder in einer den Anforderungen der Zeit entsprechender Weise einzurichten.

Auf größere Beiträge könnte man

vielleicht dann rechnen, wenn man Einzelne, so auch die Gemeinden des Bezirkes auffordern würde, je 100 fl. Gründungsbeiträge zu leisten, wofür denselben die Aufnahme eines Schülers zugesichert würde.

Über diesen Gegenstand könnte man noch viel schreiben, denn derselbe wäre es gewiß wert. Wenn aber die Berufenen der Gesellschaft auch nur dies wenige ernstlich beherzigen, und denn hier kurz ausgesprochenen Gedanken verwirklichen, so werden sie eine solche Anstalt schaffen, welche besonders auf dem Gebiete unseres Handels gewiß reiche Zinsen tragen wird.

Das Szegebiner Knabenkonvikt.

In der am 25-ten Februar 1894 abgehaltenen Generalversammlung des „Südung. landwirtschaftlichen Bauernvereines“ wurde der Beschluß gefaßt in Szegebin ein Knabenkonvikt zu eröffnen. Der Erfolg dieses schönen Beschlusses ist, daß das Konvikt heutzutage schon mehr als 140 Knaben zählt, welche dort zu anständigen und redlichen Bürger erzogen werden.

In Betracht genommen, daß die Zöglinge meistens Kinder deutscher Eltern sind, hat dieses Konvikt in kultureller Hinsicht auch eine große Aufgabe, denn die Kinder können sich nicht nur in allen Schulen Szegebins ausbilden, sondern auch die schöne Sprache unseres theuren Vaterlandes leicht erlernen. Ich hatte einen ganz andern Begriff von diesem Institute, als ich es aber selbst besichtigte, so kann ich selbes nur sämtlichen Eltern anrathen, denn es ist nicht nur billig, sondern die Kindern sind fortwährend unter gehöriger Aufsicht und werden in aller Hin-

hőséhez, kit úgy tekintett mint egy ujkori Lohengrin lovagot, aki nem az általános bevett nemzetközi szokás szerint jött a világra, hanem hattyúktól vont aranyladikon jött hozzája, hogy hitvesévé tegye. —

A kántor úr sokkal szelidebb egy alkotmány volt, semhogy tönkre silányítani merte volna imádott feleségének ezen ártatlan ábrándját s széjjel tépte azt a nimbust, mellyel drága hitvese az ő méltatlan alakját körül ékesíté. — Nem, — soha! — Inkább sülyedjen el Kilis a pappal együtt!

Az igaz, hogy a hattyúk nem hatottak rá oly ingerlő erővel mint egy frissen sült libapecsénye, sem az aranyladik nem birt oly csáberővel, mint egy 3 Hektoliteres, borral bélelt-hordó, — de hát mi mindent nem engedett volna el az ő hitveséért, — azért a páratlan műveltségű, fenkölt szellemű és fenköltebb gondolkodású angyalért, kit Kilis közséje meg sem érdemel!

A kántor úr rajongó bámulója volt költői lelkű nejének. —

Lehetett az a leves sós, a csuspájz kozmás, a tézta meg olyan ragacos pép, hogy akár plakátokat ragaszthattak volna vele, — ő azt mind észre nem vette. —

— Hidd el barátom, — mondá több ízben a Lohengrin-kántor — ez az én feleségem egy olyan asszony, — de olyan asszony, hogy hogy nincs több ilyen asszony!

Kilis és publikuma teljesen elégedett lett volna, csak egy valami hiányzott még, mely boldogság és hirtvágyát betetézte volna,

Ez a valami pedig nem volt más, mint egy szenzációs — párbaj!

A kántorné ő nagysága hangoztatta ezt a kilisi »szűkebb körök«-ben s szavaiból a mint kivehettem, végtelenül büszkének és holdognak érezné magát, ha a párbaj egyik hőse az ő »lovag« férje lenne.

— Milyen pompás anyag lenne egy izgató regényhez! — Sóhajtott fel több ízben. —

Egy délután a kántor bizalmasan karon fogott s meghitt egy szolid kvaterkára.

A csöndes borozgatás közben kibőfentette, hogy végtelen hálás lenne, ha utat — módot tudnék arra, hogy ő egy derekas párbajba belekeverednék.

— Az a legkönnyebb, — felelém.

— Gondolod? —

— Nemesak gondolom, de tudom.

— Ah, — ez pompás! — kiáltott, helyéről felugorva.

— Hanem tudod kedves barátom, — tevé hozzá vontatottabban — nem szeretnék holmi izé valami véres párbajt, hanem csak olyan jegyzőkönyveset, mert tudod a feleségem, az a költői lelkületű nő, képes volna két pakli gyufaoldatot inni, ha engemet vérben fagyva meglátna.

— Hja, — az a körülményektől és legkivált az ellenségtől függ, — felelém. — Hanem hát majd meglátjuk! — tevéem hozzá megnyugtatólag.

— Nős, és mit gondolsz, hogyan kezdünk hozzá? kérdé a Lohengrin-kántor.

— Nagyon egyszerű — mondám. — Például ma este valami sértőt mondosz a Gyuri postamesternek. — Ő visszavág valami vastaggal, mert kitelik tőle; — te erre felkelsz s szó nélkül hazamégy. — A többit majd eligazítjuk.

— Nagyszerűűű!! — Köszönöm! — felelé örvendő s én távoztam.

— A boldogok álmát aludtam, midőn egyszerre rémséges dörömbölést hallok ajtómon. —

— Ki az? — kérdém felugorva. —

sicht gehörig gepflegt. Um die Aufmerksamkeit der Eltern auf dieses nützliche Institut zu lenken, will ich jetzt ganz kurz die Hausregeln desselben in Folgendem vor die Öffentlichkeit bringen:

1. Die Aufgabe des Konviktes ist: den Mitgliedern des Vereines die Ausbildung ihrer Kinder, namentlich die Aneignung der im alltäglichen Leben stets nothwendiger werdenden Staatsprache zu erleichtern. Das Institut soll eine Pflanzstätte patriotischer Gesinnung und edler Bürger-tugenden sein; es soll den Eltern die Gewißheit bieten, daß ihre Kinder unter sorgfältiger Aufsicht sich geistig, moralisch und körperlich gesund entwickeln. Der Schulunterricht soll im Konvikte durch den Gesangsunterricht, Anweisung in der Bienenzucht, Neben- und Obstkultur, eventuell auch Musikunterricht ergänzt werden.

2. Jeder Instituts-Zögling hat sich gegen die Vorgesetzten, insbesondere dem Professorenkörper, den hervorragenden kirchlichen Würdenträgern und weltlichen Amtspersonen gegenüber achtungsvoll zu benehmen und wird dies in den Sälen des Institutes mit Erheben von seinem Plaze, außerhalb dieser und auf der Gasse durch Entblößung des Hauptes und anständige Manier bezeigen. Im Uebrigen wird er sich überall und in allen seinen Thaten als ein nach Bildung strebender, bescheidener und gutmüthiger Jüngling benehmen.

3. Die eigenmächtige Entfernung aus den Instituts-Räumen ist nicht gestattet. Die Bewilligung zum Ausgange in jedem einzelnen motivirten Falle erteilt nur der Instituts-Vorstand oder dessen Stellvertreter.

4. In der für das Studium und jede ernste Beschäftigung bemessenen Zeit hat in den Instituts-Lokalitäten die größte Ruhe und Ordnung zu herrschen; daher ist außer der für das Spielen bewilligten Zeit das Herumlaufen, das Lärmen und überhaupt das Stören der arbeitenden Zöglinge verboten.

5. Die Zöglinge werden jeden zur Instituts-Einrichtung gehörenden Gegenstand nicht nur schonen, sondern auch für dessen gute Instandhaltung Sorge tragen. Das Kratzen, Zeichnen und Schnitzeln auf den Wänden und Möbeln oder deren Beschädigung wird außer dem Ersatz des Schadens auch noch als ein Disziplinar-Vergehen betrachtet. Auch müssen die Zöglinge die im Hofe und Garten befindlichen Bäume und Sträucher nicht nur schonen, sondern auch pflegen.

6. Außer dem von den Eltern bewilligten Taschengelde darf der Zögling kein anderes Geld bei sich aufbewahren. Sollte er aber über solches verfügen, so hat er es dem Instituts-Vorstande zu übergeben, der ihm selbes in einem zu diesem Zwecke dienenden Büchlein quittirt.

7. Glücksspiele, das gegenseitige Gelbborgen, das Tauschen oder Verkaufen von Schulrequisiten oder anderer Gegenstände ist verboten. Ebenso auch das Tabakrauchen.

8. Die Aneignung fremden Eigenthumes wird mit der Ausschließung aus dem Institute bestraft.

9. Der Zögling darf seine Schlafstätte, seinen Sitzplatz oder das ihm im Kleiderkasten zugewiesene Fach eigenmächtig nicht vertauschen.

10. Meldungen oder Klagen sind stets dem Instituts-Vorstande oder Stellvertreter vorzutragen.

11. Während der zum Studium oder einer pflichtgemäßen Beschäftigung bemessenen Zeit ist es nur mit den bestimmten Gegenstand und den hierzu nöthigen Hilfsrequisiten zu beschäftigen gestattet.

12. Bei dem im Institutsgarten oder in dessen Baumschule vorkommenden kleineren Verrichtungen, so z. B. bei dem auf die Veredlung der Bäume und Sträucher sich beziehenden theoretischen und praktischen Unterrichte u. hat jeder Zögling gegenwärtig zu sein.

13. Die Kleidungsstücke der Zöglinge sind mit der durch die Verwaltung bestimmter Num-

mer zu merken und beim Eintritte mittels Verzeichniß vorzulegen. Während den im Laufe des Schuljahres vorkommenden Ferialtagen können Zöglinge nur auf Wunsch der Eltern oder des Vormundes nach Hause reisen.

14. Während der Mahlzeiten dürfen sich die Zöglinge mit ihren Nachbarn nur leise unterhalten. Eventuelle Klagen gegen die Speisen sind dem Instituts-Vorstande zu melden.

15. Die Konversations-Sprache der Instituts-Zöglinge ist ausschließlich nur die Ungarische. Die Uebertretung dieser Regel wird strengstens bestraft. Solchem Zöglinge, der bei seinem Eintritte der ungarischen Sprache nicht mächtig ist, wird gestattet, im Anfange des Schuljahres durch 2 1/2 Monate der Nothwendigkeit entsprechend sich der Muttersprache zu bedienen.

16. Die der ungarischen Sprache nicht mächtigen Zöglinge müssen an den, durch den Instituts-Vorstand abzuhaltenden unentgeltlichen ungarischen Konversations-Stunden unbedingt theilnehmen.

17. Die Dienerschaft des Institutes zu beleidigen oder mit derselben außer dem Nothwendigen zu verkehren, ist verboten.

18. Im Falle der Erkrankung hat sich der Zögling bei dem Instituts-Vorstande oder dessen Stellvertreter sogleich zu melden.

19. Die Benützung der Turnapparate ist außer der dazu bestimmten Zeit nicht gestattet. Uebung an denselben dürfen nur unter Aufsicht ausgeführt werden.

20. Im Winter, so auch im Sommer stehen die Zöglinge täglich um halb 6 Uhr auf, sind bis 6 Uhr mit dem Ankleiden fertig um 6 Uhr kurzes Morgengebet; hierauf von 6—8 Uhr Studium während den Wintermonaten im Studiensaal, in der Sommerzeit aber im Hofe oder Garten; um 7 Uhr allgemeines Auffagen der Lektion, um einviertel 8 Uhr Frühstück, um halb 8 Uhr paarweiser Abmarsch unter Führung

— Én vagyok Pistikám! — Megvan! Sikerült! — Lámpát gyújtottam s az ajtó kizárva, annak küszöbén az én kántorom jelent meg gondosan bekötött arczocskával.

— Nós? kérdém. —

— Megvan! Sikerült! —

— Hát hogyan? —

— Hát csak úgy, a hogy mondtad, — felelé lelkendezve. — Csöndesen borozgatunk. A Gyuri póstás nagy hangon hirdette az ő vasszorgalmát. — Pompás, gondoltam magamban, ép a legjobb alkalom lehüteni ezt a nagyszájút. —

— Mit mondtál neki? —

— Azt mondtam neki csak amúgy foghegyről, hogy: ostoba ember szokott a szorgalmával kérkedni.

— És ő visszavágott? —

— Vissza. —

— Mivel vágott vissza? —

— Mivel? — Hát a jobb kezével pofonütött balról.

— És aztán? —

— Aztán meg a balkezével pofonütött jobbról. —

S ezzel levette lovagi arczáról az óriási kötéléket.

Hatalmas Istenkém! Minő nyaklevesek lehetek azok! Mind a két arcz duzzadt volt, a fülek pedig skarlátpirosak kék csikokkal garnirozva. — Ez a két nyakleves birói becslés szerint 25 frtot, testvérek közt azonban 50 forintot okvetlen megért volna.

— Hát sikerült, mi? Ugye meglehetek elégedve? — kérdé a szegény flótás a legnagyobb lelkinyugalommal.

— Bizony pajtás, — felelélem — ezzel aztán meglehetsz elégedve!

(Ugyan mit fog mondani a felesége, az a fenkölt lélek!...)

— Hát mit teszünk most? — kérdé némi szünet után.

— Hát most barátom, provokálni fogod és... és megvívsz vele! —

— Me... me... meg... vi... v... ni? —

— Természetesen.

— De ha — kérlek — ketté hasít az a vadmarha, vagy a kardjára szúr mint a sonkasniczlit! —

— Hja barátom, most helyt kell állanod! —

— Hat öles hosszú, reszkető sóhaj tört elő az én Lohengrin lovagom kebeléből.

— Ugyan ne okoskodj — szólalt meg siralmas hangon — hiszen akkor az aranyos muczuskám, az a fenkölt:....

— No de engedj meg barátom, — vágtam a szavába — muczuskám ide, muczuskám oda, itt a te becsületedről van szó. — Ezt a nyaklevest.

— Kérlek »nyaklevesek«, mert kettőt kaptam. —

— No pláne kérlek; ezeket a nyakleveseket nem lehet ám jegyzőkönyvekkel letörülni. — S gondold meg mit szólnak rokonaid, édes gyermekeid.

Gyermekeim nincsenek! — nyögé fájdalmasan a deliquens.

— Pardon! — bocsáss meg. — De még lehetnek!

— Tizenhat év óta ez képezi szent óhajtásaink legforróbbikát! — sóhajtá a kántor, mialatt szeméit szent áhitattal kereszté szobám plafondjára.

— Meg kell vívnod! — mondtam hátrázottan.

— Oh aranyos muczuskám, te fenkölt.

— Tudsz vívni? —

— Te fenkölt szellemű.

des Präfekten in die Schulen.

21. Jene Zöglinge, welche um 11 Uhr zurückkehren, wiederholen von halb 12 Uhr ihre Aufgaben, um 12 Uhr ist Kleiderreinigung und um einviertel 1 Uhr Mittagmahl.

22. Wer unvorbereitet die Schule besucht, dort schlecht antwortet, hat sich vor dem Mittagmahl bei dem Instituts-Vorstand zu melden.

23. Nachmittag von 1 bis halb 2 Uhr Wiederholen der Aufgaben, um halb 2 Uhr Abmarsch in derselben Ordnung wie Vormittag in die Schulen.

24. Um halb 5 Uhr ist Pause, von einviertel 6 bis einviertel 8 Uhr Studium, um halb 8 Uhr Nachtmahl.

25. Nach dem Nachtmahl Besprechung der Tagesvorfälle, Meldung der in der Schule geprüften Zöglinge und Eintragung des annäherungsweise Resultates der Antwort in das Instituts-Tagebuch.

26. Um halb 9 Uhr kurzes Abendgebet; hierauf begibt sich jeder Zögling in seinen Schlafsaal, ordnet seine Kleider und geht zur Ruhe, wobei bis Morgens halb 6 Uhr jede Konversation strengstens verboten ist.

27. Das Sprechen, Essen oder das Herumliegen auf den Betten während des Tages, die Aufbewahrung von Gewäaren u. in den Schlafsälen ist verboten.

An Ferialtagen Nachmittags machen die Zöglinge bei günstiger Witterung mit militärischen Marschübungen verbundene größere Ausflüge, von welchen Einzelne nur auf Grund wichtiger Ursachen und mit Erlaubniß des Instituts-Vorstandes befreit werden.

29. Alle Zöglinge sind verpflichtet, an den Gesangsstunden des Institutes Theil zu nehmen.

30. An Sonn- und Feiertagen nehmen alle Zöglinge mit den Schülern ihre Klasse an

den Religions-Übungen Theil. An solchen Tagen verrichten sie von halb 10 bis halb 12 Uhr Vormittags ihre Schulaufgaben.

31. Die Schüler der Elementarschulen fügen sich an Donnerstagen der Hausordnung, wie sie für Feiertage vorgeschrieben ist.

32. Die Besucher der Institutszöglinge haben vor dem Verkehr mit denselben den Instituts-Vorstand oder dessen Stellvertreter aufzusuchen.

33. Die Ueberschreitung der Hausordnung, sowie die der Schulgesetze zieht nachfolgende, sich stets steigende Strafe nach sich: 1) Ermahnung, 2) Miße vor den Mitschülern, 3) Herausstellen vom Plage, 4) Entziehung des eventuellen Taschengeldes oder einer Speise, 5) Drohung mit der Ausschließung, 6) Entfernung aus dem Institute. Die Strafung werden im Tagebuche verzeichnet, die unter 5) und 6) angeführten auch noch der Verwaltung und den Eltern oder Vormündern mitgetheilt.

Alle Eingaben um die Aufnahme in das Konvikt haben durch die Ortsverwaltung oder direkt an die Vereinsleitung zu geschehen.

Sobald die Eltern von der Aufnahme ihres Kindes in das Konvikt verständigt sind, haben sie sofort den Betrag von 12 fl. einzusenden. Wer dies innerhalb 8 Tagen zu thun versäumt verliert den Platz.

In dem Institute sind auch 10 Freiplätze zu besetzen, und zw. für solche Studirende, welche wenigstens die 6 Klasse einer Mittelschule besuchen, und sich verpflichten, Präsektendienste zu leisten. Die Gesuchsteller müssen über ein vorzügliches Schulzeugniß verfügen und den Nachweis musterhaften Betragens liefern. Reflektanten haben von dem Ortspfarrer ein Sittenzeugniß beizubringen und ihr Gesuch bei dem Präsidium des Ortsvereines einzugeben.

Gemeindeangelegenheiten.

Repräsentanten-Sizung.

Die Gemeinde-Repräsentanz der Groß-Gemeinde Apatin hielt Sonntag den 8 November eine außerordentliche Sizung ab, in welcher unter Vorsitz des Gemeinde-richters Johann Mayer folgende Gegenstände verhandelt wurden.

Tagesordnung.

1.) Das Protokoll der letzten Sizung wurde verlesen und ohne Bemerkung gutgeheißen.

2.) Der Gemeindevorstand berichtet, daß der Verzehrungssteuer et Regale für das Jahr 1897. am 10-ten November bei der Finanzdirektion im Lizitationswege hergegeben wird. Der Ausrufungspreis beträgt jetzt über 48 Tausend Gulden.

Es wurde beschlossen die Gemeinde-Vorsteherung möge der Orientierung halber, 1—2 Vertreter zur Verhandlung entsenden.

3.) Vorlesung des Gesuches des Apatiner Ortsvereines des Suidung. Landwirtschaftlichen Bauvereines um die Überlassung ein oder mehrer Schulzimmer und um deren Heizung und Beleuchtung. In Anbetracht des kulturellen Zweckes wurde das Ansuchen einstimmig votiert.

4.) Der Gemeinde-Vorstand berichtet, daß gegen Franz König (Petöfi-Gasse) die Klage einliefe, Gemeindefeld eingemächtig an sich gezogen und dasselbe für seinen Zweck bearbeitet zu haben.

Diesbezüglich lautet der Repräsentanten-Beschluß: Franz König sei zu verständigen, daß, er dort kein Recht habe, nachdem das Feld der Gemeinde gehört. Sollte er sich jedoch streiftig stellen, so wird die Gemeinde-Vorsteherung verpflichtet sein gegen ihn die Klage beim kompetenten Gerichte wegen gewaltthätiger Besitzergreifung fremden Gutes anzustrengen.

5.) Dem Gesuche der hierortigen freiwilligen Feuerwehr wurde willfahren, in welchem angefragt wurde, daß bei vorkommendem Brande außerhalb des Ortes auf dem Weichbilde der Gemeinde das Hin- und Herführen der Spritzen aus der Gemeinde Casse zu begleichen sei.

6.) Ropp Ödön Gemeinde-Exekutor ersucht die Repr. in Anbetracht dessen, daß er seit Jahren schon den Vizenotären im Krankheitsfalle, die übrigen Gemeinde-Beamten von Fall zu Fall unentgeltlich supplierte, was bereits ein volles Dienstjahr ausmacht, und er selbst dadurch einen materiellen Schaden von 300—400 fl. hatte, man möge ihm diesen nach Möglichkeit vergüten.

Die Bitte wurde allerseits als gerechtfertigt anerkannt und in einem wurde Ödön Ropp mit Hinweis seines Fleißes mit 100 fl. belohnt.

Zur Beglaubigung des Protokolles wurden die Herren Josef Fernbach und Michael Sayer entsendet. Hernach schloß der Gemeinde-Vorstand die Sizung.

— Kérlek ne ömlegj most, hanem arra felelj: tudsz-e vívni?

— Oh igen én nem tudok! De ha jól emlékszem, a nagybátyám második felesége mostoha leányának a fia, aki most orvos lenne ha meg nem bukott volna, az igen kitünően tudott vívni.

— Tehát nem tudsz vívni. —

— Ne he hem! —

— Nem baj, — vigasztalám a gyámoltalant — majd néhány vágásra betanítlak s aztán kiállsz a placzra.

— Isten neki! — sóhajtá a szegény halálra szántan s bepólyázva a duzzadt arczokat nagy búsan haza ballagott az ő fenkölt oldalbordájához.

Elérkezett a párbaj napja.

Magam mentem el az én deliquensemért — Hej, volt mit hallanom a fenkölt lelkü hitvestől. — Zokogva vettek bucsút egymástól. — A jegyzőné ő nagysága csipőre tett kezekkel állta el utunkat s olyan jó reggelt-et mondott utánam, a milyen egy zupás fuvvézer őrmesternek is becsületére vált volna.

Ingó léptekkel jött mellettem a sápadt párbaj hős. —

Reszkető kézzel állt ki a küzdötérre.

— A küzdelem rövid volt, — de hatalmas.

A póstamester ökölnyi szeméit kimeresztve egy dervisi üvöltéssel nekiment az én Lohengrin hősömnek. — Ez megjed és lehajolt. — Ebben a pillanatban a póstamester a kard lapjával akkorát húzott a szegény kántorom hátára, hogy az inge czafrangokban lógott le róla.

A lovagiasság szabályainak elég lett téve. —

A »Kilisi Tülok« című helyi érdeklő lap másnap számában kövér betűkkel állt irva, hogy a párbaj megtörtént, a melynél Furulyássy Lehel közbecsülésben és szeretben nyakig álló kántorunk könnyen megsebesült. — A sebesült iránt a részvét óriási. —

A fenkölt szellemű hitvesnek tehát teljesült az óhaja egy hátvágás erejéig. — A szétrepesztett inget a sifonérba, a párbajról szóló hírlapi közleményt berámázva eltették örök emlékül. —

A megkardlapozott férj pedig egy gyöngyökkel himzett hálósapkát kapott feledtetőül Kilis község fenkölt szellemű honleányaitól. —

Engemet pedig elneveztek jutalmául: »vérengző orgyilkosnak.«

Szegény jó kilisiek!

Ujdonságok.

— Képviselői mandatum átnyújtása.

Nov. hó 5. egy nagyobb küldöttség járt Budapesten Bedő Albert államtitkárnak az apatini kerület megválasztott képviselőjének a képviselői mandatumot átnyújtani. A kerület küldöttsége a következő urakból alakult: Városhy László választási elnök, Dombovits Márton, Balás Vince, Dr. Lang József, Weindl Mór, Jellmann József, Száyer Antal, Szuppek Béla, Csihás Béla, Ertl János id., Bosnyák János, Kovács Lajos, Fleckenstein Ferencz, Csirszka Konrád és Leml József. Az államtitkár úr vendégeit meghívta ebédre mely a legkedélyesebb hangulatban fojlt le.

— **Eljegyzés.** Schwager Jakab pr. szt. iváni tanító jegyet váltott Cicmann Katalin kisasszonnyal Zomborban.

— **Halálozás.** Krappenheim József nyugalmazott veprováci plébános meghalt f. h. 8-án életének 54-ik s áldozásának 31. évében Bogojeván, hol nyugdíjba lépése óta rokonainál tartózkodott. A. ö. v. f. n.

— **Esküvő.** F. h. 10-én esküdtött örök hűséget Perl Mátyás Boda Annának a mohácsi r. kat. templomban. Tartós boldogságot kívánunk az új párnak.

— **Esti iskolák.** Az itthelyi gazdasági egyesület téli tanfolyama nov. hó 16 án veszi kezdetét, melyhez a községi képviselőtestület a szükséges termet, fűtést és világítást az egyesület részére megszavazta. Eddigél 76 tanuló jelentkezett kik többnyire 16—24 évesek. A tanítással az utolsó választmányi ülésen egyhangulag Becker Jakab bizott meg. Ezen hasznos és szakzerű előadásoktól csak a legjobbat remélhetjük.

— **A kiállítás kitüntetései.** A millenniumikiállítás zsürije eddig 100 db. díszoklevelet, 100 db. arany és 200 db. ezüstérmet osztott ki a kiállítók között. Díszoklevelet megyénekből Graf Chotek Rezső futtakai uradalma kapott, aranyérmet pedig az óbecsei Kollerics Pál és fiaí sodronyszövet gyára. —

— **A zomborvidéki róm. kath. tanítóegylet** folyó évi október hó 22-én tartott választmányi gyűlésében, a jövő pünkösdt után tartandó nagy gyűlésre, következő két tételt tűzött ki kidolgozásul: I. Hogyan vezetessenek a fogalmazás tanításának előgyakorlatai s a szorosabb értelemben vett fogalmazási oktatás a népiskolában, hogy ezen oktatás célja minél tökéletesebben elérjék. A fogalmazás sikeres tanításához állittassék össze fokozatosan a felveendő gyakorlati anyag (bizonyos számuleckében) az I-ső osztálytól fel a VI-ik osztályig. II. A tanító iskolai naplója levén a tanító önképzésének egyik leghathatósabb elősegítője, eszköze, sőt ellenőre: mutattassék ki 1) az iskolai napló fontossága, 2) mi vezetendő az ilyen naplóba s miként kezelendő az, hogy rendeltetésének megfelelő legyen? Minden tétel egy-egy legjobb dolgozata 20—20 frttal, az utánna következő egy-egy dolgozat pedig 10—10 frttal jutalmaztatik. Az idegen kézzel írott és jelíges levelekkel

ellátott dolgozatok 1897. év február hó végéig, az egylet elnökéhez, Kupuszinára küldendők. —

— **Garáról írják:** Rutterschmidt Bálint helybeli tanító eljegyezte Tóth Karolin, Tóth Marezi bácsi „Kisbarnáját.“ Sok szerencsét! — Mult vasárnap tánczközben a még csikó korban lévő korcsfajzat annyira mulatott, hogy közülök négynek éretlen kabakján 3—4 helyen is léket ütöttek, egynek pedig, csupa tanulmányi szempontból karját bugyival szúrták meg, vajjon az emlősök, avagy hullők kategóriájába tartozik-e a gyászvitészke. Nem ártana, ha az apák áztatott kötéllel kissé megabakolnák az ilyen fizkók cselekedeteit.

Hogy Krusevlya a világ központja, kétségbe sem vonható, hanem, hogy ily szánalomra méltó hangászokat emlőjen táplál, mégsem mertük volna hinni. A „trtata-trtata“ banda egy lakodalmi ünnepély alkalmával ép akkor, midőn az új házaspár a papnak esküjét elmondta, reázenditettek arra a rég gyűlölt „Gott erhalte“-ra. Kukújon meg a trombitátok, hát nem tudjátok, hogy csak egy Magyarország van a világon, melyhez a ti fatoryos hazátok is tartozik, hol „Isten áld meg a magyart“ szt. ihlettel, áthatott dalt küldünk fohászként az egek Urához, hogy nyújtson védő kart a sokat szenvedett édes honunknak, mert „Megbűnhődte már e“ nep a multat s jövendőt, Vigyázzatok „Landsmannok“ mert börtökből csinálunk dudat

— **Az apatini mükosárfonó gyakorló-műhely és áruraktár** minden nap este 1/2 7 óráig megtekinthető. Vendégek szívesen látatnak.

— **A takács és műszövő ipar támogatása** érdekében e hó 15-én délután 4 órakor Szegeden tanácskozás tartatik. A tanácskozást Gerster Miklos magy. kir. iparfelügyelő vezeti, mely tanácskozásra műszövk és más szaktérfiak hivattak meg.

Neuigkeiten.

* **Übergabe des Mandats.** Am 5-ten dieses Monats war eine größere Deputation in Budapest, um das Mandat dem im apatiner Bezirke gewählten Ablegaten H. Albert Bedő Staatssekretär zu übergeben. Die Mitglieder der Deputation waren: Lad. Városhy Wahlpräsident, M. Dombovitsch, B. Balásch, Dr. F. Lang, M. Weindl, F. Jellmann, A. Sayer, B. Szuppek, B. Csihásch, F. Ertl alt, F. Bosnyák, L. Kovács, F. Fleckenstein, K. Csirszka und F. Leml. Der Staatssekretär lud seine Gäste zum Mittagmahle ein, bei welchem sie sich sehr fröhlich unterhielten.

* **Verlobung.** Jakob Schwager Lehrer in Pr. Szt.-Jván verlobte sich dem Frä. Katharina Bizmann aus Zombor

* **Trauung.** Am 10-ten d. M. führte Mathias Peckl Anna Boda zum Traualtar. in Mohács. Von Herzen gratuliren wir dem jungen Paar. —

* **Todesfall.** Der pensionirte Pfarrer von Veprovác starb am 8-ten d. M. in seinem 54. Lebensjahre in Bogojeva. R. I. P.

* **Abendschule.** Die landwirthschaftlichen Abendschulen des hiesigen Bauernvereines beginnen am 16-ten d. M. Alle Achtung und Ehre der löbl. Gemeinderepräsentanz, welche dem Vereine ohne allen Widerspruch die nötige Unterstützung zusagte. Bisher haben sich 76 Schüler gemeldet. Zum Lehrer wurde in der letzten Ausschusssitzung Jakob Becker einstimmig gewählt. Wir dürfen von diesem Winterunterrichte nur das Beste hoffen.

* **Die Auszeichnungen der Millenniums-Ausstellung.** Unter den Millenniumsaussteller wurden bisher 100 Ehrendiplome, 100 goldene und 200 silberne Medaillen vertheilt. Aus unserem Komitee bekam Graf Rudolf Chotek ein Ehrendiplom, und Paul Kollerics und Söhne aus Óbecse die goldene Medaille.

* **60.000 Meterzentner Fische.** Auf dieses ungeheure Quantum rechnet man bei dem diesjährigen großen Fischfang im Totiser Tiefenteiche des Grafen Nikolaus Esterházy. Unter Führung des Landesinspektors für Fischzucht Johann Landgraf sind mehrere Oberbeamte des Ackerbauministeriums in Totis eingetroffen, um dem Fischfang anzuwohnen. Der Teich selbst ist bereits zum Theile abgelassen worden, so daß man in dem klaren Wasser die Fische förmlich mit Händen greifen zu können. Am Teichufer sind allerlei Behälter errichtet, welche zur Aufnahme und Sortirung der Fische bestimmt sind, die dann verpackt nach Budapest und Wien versendet werden.

* **Die apatiner Kunstkorbflechter Lehrwerkstätte** und Waarenlager kann jeden Tag bis abend halb 7 Uhr besichtigt werden. Gäste sind gern gesehen.

* **In Angelegenheit** der Unterstützung des Weber und Kunstweber-Gewerbes findet am 15. November Nachmittags 4 Uhr in Szegedin eine Berathung statt. Die Berathung leitet der kön. ung. Gewerbeinspektor Nikolaus Gerster, — zu welcher Berathung Kunstweber und andere Fachmänner eingeladen sind.

Todtenliste.

Vom 3. November.

Anton Tivold, Sohn des Paul und Elisabetha Rothländer, 5 Wochen.

Vom 8. November.

Anton Mayek, Sohn des Franz und Elisabetha Strumberger, 1/4 Stund.

Vom 8. November.

Desiderius Barga, Sohn des Anton und Etel Seiz, 20 Tag.

Vom 11. November.

Josef Wenzl, Sohn des Peter und Eva Buschbacher, 7 Monat.

Vom 12. November.

Barbara Trefner, Tochter des Anton und Magdalena Hermansdorf, 2 Jahr.

„Der illustrierte Landbote-Kalender“.

Der altbewährte Hausfreund, in der Gestalt eines nützlichen Jahrbuches, tritt nun wieder seine Wanderung in der Welt an, wer ihn kennt, wird ihn gewiß wieder mit Freude aufnehmen.

Der äußeren Form nach ist er unverändert geblieben; dem Inhalte nach hat er eine wesentliche Veränderung durchgemacht. Er hat viel schöne, reizende Erzählungen, Herz und Geist erfreuende Begebenheiten aufgenommen, welche er so gerne hätte, wenn diese alle Leute lesen würden.

Darum greift nur recht fleißig dazu, damit ein jedes Haus einen so guten und nützlichen Kalender bekommt, den jeder Freund und Landsmann Karl v. d. Haide redigiert hat.

Der Preis ist bloß 25 fr. mit Postporto 30 fr. per Stück und ist in

Temesvár in der Administration
„Der Landbote“ erhältlich.

3381 szám
1896.

Pacladási hirdetés.

Alulírt hivatal részéről közhírré tétetik, hogy a palánkai m. k. erdőgondnokság kezeléséhez tartozó tovarisovai Bajszyk Gáj nevű kemény erdő 34-ik tagjában I-ső részleten 46⁵² hold, a bukini „Maricza“ nevű kemény erdő 37 tagjában:

I-ső részleten 36⁰⁹ hold
II-ik „ 42³⁷ „
IV-ik „ 47²⁰ „

a palánkai „Popina“ nevű kemény erdő 10-ik tagjában:

I-ső részleten 40⁶⁴ hold
II-ik „ 42⁹⁵ „
III-ik „ 55⁵⁹ „
IV-ik „ 46²² „

álló fatömeg tuskóirtás kötelezettsége, és a szerződési időtartam alatt a legeltetésnek szabad gyakorolhatása mellett felsőbb jóváhagyás fenntartásával folyó évi november hó 23-án d. e. 9 órakor a palánkai m. kir. erdőgondnokság irodájában megtartandó nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek eladatni fog.

Az árverési és szerződési feltételek valamint az egyes erdőrészek részletes becslése illetőleg a kikiáltási árak az alulírt hivatalnál és a palánkai m. kir. erdőgondnokságnál a szokásos hivatalos órákban megtudhatók.

Apatin, 1896 november hóban.

M. kir. Erdőhivatal.

Pályázati hirdetés.

Az apatin-szántai ármentesítő társulatnál üresedésben levő és 1000 frt évi fizetés, 200 frt. lakbérilletmény és szabad fuvarhasználat egybekötött **társ. mérnöki állásra** ezennel pályázat hirdetik. Pályázni szándékozók felkérnek, hogy a törvényben előírt feltételeknek megfelelően felszerelt kérvényeiket f. évi november hó 25-éig alulírott elnökségnél Apatinban beérteszessék.

Aman József
társ. elnök.

Irodalom.

A román nemzetiségi törekvések története és jelenlegi állapota. I. kötet. Irta Jancsó Benedek. Budapest, 1896. Lampel Róbert (Wodianer F. és Fiai) kiadása. Ara 6 frt. o. é. Jancsó Benedek, a „zabadságharcunk és a dákoromán törekvések“ című könyvszerzője a fennebbi cím alatt nagyobb szabású, újabb irodalmi művel gazdagította publicisztikai irodalmunkat. E 800 lap terjedelmű könyv csak I. kötete a fennebbi cím alatt tervezett alapvető munkának s az események folyamán II. József trónraléptéig vagyis a Hóra-féle lázadásig halad megismeretve mindenütt a magyar olvasó közönséggel, hogy az átlagos román történetírás a román nemzetiségi törekvések történelmi igazolásának célzatától vezetve, miként fogja fel és magyarázza általában a történelem, — különösen pedig a magyar történelem tényeit, minden egyes esetben nagy tudással és erős kritikai érzékkel állapítva meg ezzel szemben a történelmileg való igazságot. Ezzel kapcsolatosan oknyomozóan előadja a román nemzetiségi törekvések fejlődésének történetét is.

E kötet négy részre oszlik. Az első részben „a román nép és nyelv eredetének kérdése“ cím alatt foglalja össze mindazt, a mit erről a tudomány idáig biztosat vagy valószínűt megállapított. A források és a pro et contra nézetek részletekig ható ismeretével igyekszik bizonyítani, hogy a román nép a Balkánon született s hogy csak a bulgárokkal és kunok-

kal való érintkezés idején költözött át a Dunán. A második részben a magyarországi románság történetét tárgyalja a honfoglalástól kezdve a mohácsi vészig. Kezdi az Anonymus kérdéssel, kimutatván, hogy Anonymus elbeszélése miként szolgált történeti alapul a dako-román törekvéseknek. Behatóan és érdekesen ismerteti a román történetírás hamisításainak egész elméletét. Vázolja a románság szerepét az Árpádok, az Anjouk és a Hunyadiak keleti politikájának keretében. A kép, melyet a mohácsi vész előtti románság erkölcsi állapotairól fest, nemcsak újszerűségével lep meg, — de egyúttal meg is magyarázza azt a megtartást, melylyel a magyarság a románság iránt viseltetett. A harmadik részben „A románság állapota az önálló erdélyi fejedelemség alatt“ címmel nemcsak azt a fordulatot jellemzi, mely a magyarság és a román elem egymáshoz való viszonyában az erdélyi önálló fejedelemség megalakultával úgy a bel-, mint a külpolitikában bekövetkezett, hanem azt a kulturai hatást is, melyet a magyarság ez időkben egyházi és irodalmi tekintetben a románságra gyakorolt. Jancsó nagy apparatussal bizonyítja be, hogy az erdélyi önálló gör. kel. román egyház az erdélyi kálvinista fejedelmek politikai akciója következtében jött létre. A negyedik részben „A románság állapota a „leopoldi diplomá“tól II. József trónraléptéig“ cím alatt elbeszéli a románok vallásos unióját a rákövetkező visszahatással együtt. Jancsó e művéből tudjuk meg először, hogy a mai román nemzetiségi politika atyja 1740 körül Klein Innocentius balásfalvi püspök volt. Élénk és szemléltető képen vonul el előttünk Jancsó előadása kapcsán az a harez is, melyet a katolizáló törekvések ellen Vizarión és Sofronius kálugyerek folytattak. Majd az oláh jobbágyság állapotait és a határőrség felállítását beszéli el, rámutatva a román nemzeti szellem ébredésének tüneteire s arra, hogy miként készül lassankint s miként érlelődik meg a románság lelke a Hóra-féle lázadásra.

Jancsó a románság történetét nemcsak a magyar b. lügyi állapotokkal kapcsolatban adja elő, hanem rámutat annak külpolitikai vonatkozásaira is. E könyvből megtudjuk, hogy az orosz politika milyen hamar figyelmére kezd méltatni a románság vallásos és nemzetiségi mozgalmait. Nagy apparatussal, az adatok óriási halmazával dolgozik, de ez adatokat mindig világos képen tudja foglalni s a mi nem utolsó érdeme, eleven és magyaros előadással elbeszéli. Kiváncsian, de egyúttal bizalommal várjuk a II. kötetet, mely a román nemzetiségi mozgalmak történetét a Hóra-lázadástól kezdve, napjainkig fogja előadni. Ha a befejező második kötet is meg fog jelenni, elmondhatjuk, hogy Jancsó Benedek a magyar történetírást egy egész új mezővel, a román nemzetiség történetével szélesítette ki. Meggyőződésünk, hogy e könyvet a magyar politikus ép úgy nem nélkülözheti, mint a történetíró s hogy igaza van írójának, mikor annak a meggyőződésének ad kifejezést, hogy könyvének legalább is az a hatása lesz, hogy belőle a politikus és a történetíró megtanulják, hogy a nem-magyar ajku nemzetiségek törekvéseinek és vagyainak ismerete nélkül magyar nemzeti történelmet sem csinálni, sem írni nem lehet.

Franz Benzing

Eisen, Spezerei, Farben, Porzellan, Glas, Bilder, Fournire, Galanterie und Kurzwarenhandlung. **Apatin.**

Empfehltes sein gut sortirtes Lager in Schmiede Eisen aller Sorten, wie auch in Schlosserartikeln, Möbeln und Baubeschläge so auch in Spengler Bedarfsgegenstände. Gussöfen aller Gattungen. Bauchsägen garantirt das beste bis heute unübertroffen.

Werkzeuge jeder Branche z. B. Hobel jeder Gattung so auch Hobeisen, Breitbeile, Handhageln, steierische Holzhacken & Wagner-Stokhacker Steinzeug für Tischler, Wagner und Zimmermanns-Bedarf vorzüglichste Qualität, Guss- und Blechemail, Porzellan & Steingut-Küchengeräthe in **gröster Auswahl** Tafelglas jede Grösse,

Dunst & Einsud und Hohlglas, so auch Wirth-Glasgeschirre; Fussampen schönere Sorten Hängelampen und Majolika-Gegenstände; Spiegelglas wie auch Fertige in Ramen. Heilige Bilder in allen denklichen Grössen, und Gattungen, dieselben in Ramen fertig Auch zuhaben - Goldleisten jedem Wunsch entsprechend. Tischler und Laubsägefournire wie auch Wasserl Kapiteler und Aufsätze etc

Zu mässigen Preisen und reeller Bedienung.

Vasuti menetrend. — Eisenbahn-Fahrordnung.

Szabadka Dálja között és viszont. — Zwischen Szabadka und Dalja. Érvényes 1896 október 1-étől. — Giltig vom 1. Oktober 1896.

Óra és percz Stunde u. Minute	Óra és percz Stunde u. Minute	Óra és percz Stunde u. Minute	Az állomás neve Name der Station	Óra és percz Stunde u. Minute	Óra és percz Stunde u. Minute	Óra és percz Stunde u. Minute
A vonat jellege — Zugsgattung				A vonat jellege — Zugsgattung		
Vegyés Gemischt	Személy Personen	Vegyés Gemischt		Vegyés Gemischt	Személy Personen	Vegyés Gemischt
4.50	2.05	6.32	ind. Szabadka erk. ank.	8.43	1.26	10.40
5.20	2.29	7.03	Tavankút	8.13	1.03	10.10
5.49	2.49	7.33	Bajmok	7.51	12.47	9.47
6.28	3.20	8.17	N.-Militics	7.04	12.09	8.58
6.45	3.34	8.34	erk. Zombor ind.	6.46	11.54	8.35
6.55	3.41	8.41	ind. Zombor erk.	6.39	11.47	8.25
7.22	4.02	9.09	Prg.-Szt.-Iván	6.14	11.27	8.00
7.39	4.16	9.27	Szóna	5.56	11.12	7.39
7.54	4.28	9.42	Gombos	6.40	10.59	7.14
9.28	5.25	10.59	Erdőd	4.15	9.59	6.00
9.44	5.37	11.12	erk. Dálja ind.	4.00	9.45	5.45

NB. Az aláhuzott perczek az este 6 tól reggel 6 óráig terjedő időközt jelzik.

NB. Die unterstrichenen Minuten deuten die Zeit von Abend 6 bis Früh 6 Uhr an.

Omnibusközlekedés

Apatinból — Zomborba. Indulás reggel 7 órakor. Zomborból — Apatinba délután 1/4 5 órakor.

Lapkiadótulajdonos Witzmann József.

Omnibusfahrt

von Apatin nach Zombor täglich in der Früh 7 Uhr. Von Zombor zurück 1/4 5 Uhr Nachmittag.

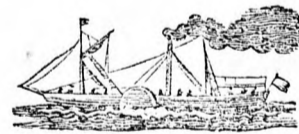
Soeben ist erschienen der so schnell beliebt gewordene:

„Südung. Bauernkalender.“

Dieser Kalender ist ein echtes Familienbuch, welches in keinem Hause fehlen sollte. Derselbe enthält eine große Anzahl schöner Bilder, z. B. ein prächtiges Farbenbild „Das christliche Bauern-

haus, in welchem der Segen Gottes walte.“ Der Festzug am 8. Juni d. J. in Budapest. Die Königin von Bulgarien und der kleine Boris. Erzherzog Karl Ludwig und Salvator. Das neueste Bild unseres erlauchten Königs. Der Schah von Persien. Die Krönung des russischen Kaiserpaars in Moskau. Dr. Röntgen. Die Gefangennahme des Kasseneinbrechers Papakosta und noch viele, viele andere schöne Bilder mit recht lehrreichem und unterhaltlichem Inhalte. Der Kalender ist steif gebunden, mit Leinwandrücken, über 200 Seiten stark und kostet bloß 35 kr. per Stück. Kreditfähige Wiederverkäufer erhalten schönen Rabatt. Zu beziehen durch die Administration „Der Ungarische Landwirth“, Temesvár.

Fahrplan

der Passagier-Schiffe:

Thalfahrt:

Sonntag und Mittwoch 7 Uhr 20 Minuten Vormittag.

Bergfahrt.

Sonntag und Donnerstag 7 Uhr 45 Minuten Abends.

Szavadill József nyomása Apatin.